

care amintește de Olive din *Popeye marinarul*) îl iubește pe Silvio (Răzvan Teodorescu), dar mâna ei este promisă lui Federigo Rasponi. Vestea morții acestuia îi umple de speranță pe cei doi tineri care se și logodesc. Lucrurile se complică, iar acțiunea prinde haz când *Beatrice* (Ana Sivu Daponte) se deghizează în fratele ei și pornește în căutarea iubitului *Florindo* (Ionuț Ghenu). Ițele intrigii vor fi încurcate și descurcate de *Truffaldino*, sluga Beatricei și a lui Florindo, secondat perfect de *Clarice* (Ana Turos). În Andrei Gonczi acest personaj își găsește carisma și energia unei interpretări care merită reținută. Compoziții bune realizează Aurel Sandu Sorin în *Pantalone*, Valentin Mihalache în *Doctorul Lombardi* sau Bogdan Angelescu în *Brighella*.

Mihai Mălaimare realizează un spectacolul construit în jurul actorilor, subliniindu-le posibilitățile comice și fizice, creionând prin ei idealul său de teatru. Îi trece prin probele de foc ale *commediei dell'arte* și ale teatrului realist spre care ținea Goldoni și le solicită instrumentele de lucru (corpul și vocea, mai ales) într-un mod aproape epuizant, dar căruia îi fac față cu entuziasm. De fapt, ceea ce contaminează publicul în teatrul făcut de Mălaimare este bucuria izvorâtă din plăcerea de a spune o poveste.

Teatrul Masca – Slugă la doi stăpâni, după Carlo Goldoni. Regia: Mihai Mălaimare. Scenografia: Sanda Mitache. Coregrafia: Ioana Macarie. Muzica: Răzvan Alexandru Diaconu. Cu: Andrei Gonczi, Ana Sivu Daponte, Alina Crăița, Ana Turos, Aurel Sandu Sorin, Valentin Mihalache, Bogdan Angelescu, Răzvan Teodorescu, Ionuț Ghenu, Laura Dumitrașcu Duică, Andrei Drăgulescu, Teatrul Masca. Data premierei: 2 octombrie 2009.

Ion JURCA ROVINA

Atât de actual!

Teatrul Național din Timișoara a inaugurat în 25 ianuarie 2010 un nou spațiu, așa-numita de acum Sala 2, situată în Parcul Civic, adică în partea centrală a orașului. Sala, cu zidurile ei de cetate, face parte dintr-o cazarmă habsburgică dărâmată, ea fiind folosită la vremea respectivă ca manej, drept care acum este trecută la categoria „monument susceptibil”. În atari condiții de protejare, înăuntrul clădirii existente s-a construit una nouă, cu încăperile aferente unei bune funcționări teatrale. Importantă este sala propriu-zisă, în formă dreptunghiulară, de dimensiuni remarcabile, cu libertăți de montare, și cu o capacitate de cel puțin 300 de spectatori. La demisol sunt situate cabinele actorilor și cele de utilitate imediată, toate excelent dotate. Într-o următoare supraetajare va apărea și o sală de repetiții. Destul de spațios este și foaiierul de la intrare.

La inaugurare au fost prezenți primarul orașului, domnul Gheorghe Ciuhandu, care a reamintit drumul parcurs de primărie pentru a ceda în concesiune vechea sală Naționalului pe o perioadă de 49 de ani. Lucrarea se află sub finanțarea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, reprezentat de către domnul Demeter András, consilier al ministrului. Noua construcție are la bază proiectul arhitectului Lucian Lichiardopol, în cunoștință de cauză și ca autor de scenografii. Din partea teatrului au dus bătălia pentru împlinirea acestui vis regizorul Ștefan Iordănescu, actorul și directorul Ion Rizea, doamna Maria Adriana Hausvater, directorul general, ale cărei

cuvinte le-am reținut: „Avem nevoie de o arhitectură care să sprijine libertatea de expresie și de formă pe care o reclamă creația dramaturgică actuală din România.“

Un spațiu în plus pentru Național a fost un vis al timișorenilor, apoi o obsesie. El există de acum, cu o funcționalitate multiplă, cu ușile deschise pentru public. Spectacolul inaugural cu **Revizorul** lui N.V. Gogol m-a convins că aici se pot monta producții de referință, în condiții optime de vizionare.

În noiembrie 1997, la Festivalul Național de Teatru, am văzut spectacolul cu **Revizorul** al Teatrului „Eugen Ionescu“ din Chișinău, care m-a surprins, la prima impresie, prin vivacitatea jocului și a supralicitării efectului muzical, cu hora de rigoare. Era spuma de suprafață pentru a dezvălui în valuri imaginea coșmarescă a degradării morale din comunitatea pe care **Hlestakov** avea s-o domine. Spectacolul se revărsa ca o furtună, sfidând cursivitatea sau încadrarea strictă în rostirea textului, și purfa, după cum scria Victor Parhon, „semnătura unuia dintre cei mai talentați regizori ai generației tinere“: Petru Vutcărău.

Acum, Petru Vutcărău e cunoscut prin montările sale în țări europene, fiind deopotrivă un teoretician cu principii regizorale consolidate: „Aș vrea ca triumviratul ăsta – actori, regizor, autor – să funcționeze într-o armonie, să nu fie decalajele prea mari.“ Și: „Limita este autorul. Să nu treacă de el.“ Un crez (am citat din interviul luat de Ciprian Marinescu în revista **atent**) care stă și la baza spectacolului cu **Revizorul** de la Teatrul Național Timișoara.

Textul gogolian, în traducerea actualizată a Elvirei Rîmbu, este exploatat în comic caricatural și în viziuni coșmaresc-fantastice. Petru Vutcărău a lucrat minuțios, se vede, cu trupa, cu fiecare actor în parte, la cuvânt, la nuanțarea frazării, încât umorul se revarsă din replici rostite cu accente, pauze, vibrații sonore,

schimbări de tonuri, care transmit în sală adevărate recitaluri de umor. Efectul se propagă asupra anunțurilor sau a situațiilor ce se creează, cuprinse și acestea în avalanșa comediei ale cărei pulsații ating viziuni onirice, coșmarești, în generosul spațiu scenografic, cu trei locații scenice pe întinderea sălii, creat de Stela Verebceanu, deopotrivă creatoarea inspirată a costumelor ce colorează adecvat tabloul mascaradei.

De la anunțul cu venirea revizorului, făcut de primar lângă un heleșteu, frica se instalează în grupul notabilităților orașului ca principal mobil al acțiunii și întâmplărilor, ea, frica, devine oglinda în care se dezvăluie vanitățile, corupția, lașitățile personajelor. Datorită ei, primarul e orb și nu-l vede pe adevăratul, datornicul *Hlestakov* (ascuns de teamă după propria lenjerie în locația mizeră, folosită cu sluga sa, *Osip*). Este cheia pe care o folosește *Hlestakov* pentru a ieși din pielea lui și a se lăsa pe mâna înspăimântaților drept revizorul trimis de la Petersburg.

De aici, scenele se succed halucinant. În timpul vizitei pe la instituții, orașul devine un șantier al muncii și construcției sub stindardul roșu. *Hlestakov* este adus în casa primarului (pe scena din mijloc), urcat pe scări cu covor roșu și instalat într-un scaun precum un tron. Ca un rege peste un regat al fricii și răului, *Hlestakov* se autoînnobilează prin minciună rostită hiperbolic, fără rușinare. Este momentul de culme, scos cu o prestație actricească impresionantă de către Cătălin Ursu, încadrat cu vocație și acuratețe în personaj (cel mai valoros rol al său de până acum, la Național, semn al maturizării lui artistice), cu o înfățișare mefistofelică, aceasta conferindu-i falsului revizor și ironia ca mijloc malefic de dominare. Personajul se află, de fapt, în centrul proiecției regizorale, călăuza în simbolistica subiectului și a coșmarului.

La polul opus își aduce personajul Ion Rizea, pe primarul *Dmuhanovski*, interpretat până aici cu sobrietate, tocmai pentru a fixa obtuzitatea în funcție a conducătorului, iar de acum, dezvăluindu-i umilința (înșelat în propria casă), îl poartă din nou spre maghernița lui Hlestakov (schimb de locuri), unde acesta cade într-un somn cu visul coșmaresc al năvălirii șobolanilor. Proiecție onirică, servită, peste umorul și ironia de până acum, cu sarcasm și absurd. Ana Maria Cojocar (*Anna Andreevna*, soția lui) și Andrea Tokai (*Maria Antonovna*) se străduiesc, într-o variantă comică, să întregască galeria grotescă de suflete vândute.

În casa primarului se petrece o scenă cât se poate de reală, pilduitoare pentru actualitatea ei: oferirea mitei. O oază specială pentru spectatori. Oază de răs prin caricaturizarea ofertanților, unul și unul, notabilitățile, individualizate, în dialog cu sarcasticul *Hlebnikov*, prin jocul iscusit de limbaj, de mimică și contorsionare fizică, de către actorii Ioan Strugari (*Hlopov*, inspectorul școlar), Benone Viziteu (*Liapkin-Tiapkin*, judecătorul), Doru Iosif (*Zemlianka*, administratorul), Alecu Reus (*dirigintele poștei*), și interpreții celor doi vinovați de falsul zvon cu revizorul, Cristian Szekeres (*Dobcinski*), Valentin Ivanciuc (*Bobcinski*). Scena e făcută cu minuție cinică, o adevărată pildă de mituire, vizualizată scenic și prin imaginea cu banii pe care îi adună cu ardoare și grabă *Osip*, jucat pe măsură de Romeo Ioan, sluga, cu sânul încărcat, strigându-i că e momentul, acum, să plece la Petersburg.

Traseul acesta de actualizare se suprapune în final peste vestea șocantă din scrisoarea fugarului *Hlebnikov*, deschisă de poștaș. Pe fondul furiei și hazului produse de lectura ei, primarul (al cărui vis de mărire la Petersburg nu-l mai rostește aici) mai apucă să-și descopere orbirea, întrebându-se neputincios cum de a putut să se lase păcălit, când brusc este anunțată sosirea adevăratului revizor. Scena aduce o inovație regizorală: adunarea nu amuțește de spaimă, precum în piesă, ci lasă să se înțeleagă că nimeni nu se mai sperie. Adică, n-are decât să vină... Nepăsarea, obișnuința au anulat frica. În lateral (pe scena-i de la început), apare fantomatic, cu alura lui mefistofelică, *Hlebnikov*. Simbolic: fie același sau altul, modelul e unul, care poate fi mituit. Cam aceasta ar vrea să spună imaginea revizorului, proiectată astăzi.

Între răs și imaginea în joc (dans) grotesc și coșmaresc, *Revizorul* (în montarea lui Petru Vutcărău nu eliberează privitorul, ci îl plasează în spectacolul la care se află.

Reprezentăția durează aproximativ trei ore și jumătate, cu pauză, spectatorul nu percepe neapărat lungimea, și, totuși, există trenări din cauza unor artificii repetate, a deplasărilor cu grijă pe scânduri, sau a insistențelor asupra detaliilor... Altfel, orchestrarea trupei funcționează la cote optime, în armonie cu expresivitatea de limbaj și viziunile revelatoare ale ansamblului, într-un spectacol de referință pentru Național, pentru moderna lui Sală, accesibilă de acum avizatului public timișorean.

Teatrul Național Timișoara – Revizorul de N.V. Gogol. Traducerea: Elvira Rîmbu. Un spectacol de Petru Vutcărău. Scenografia: Stela Verebceanu. Coregrafia: Mălina Andrei. Light design: Lucian Moga. Asistent scenografie: Fehervari Zsolt. Cu: Ion Rizea (*Dmuhanovski*, primarul orașului), Ana Maria Cojocar (*Anna Andreevna*, soția lui), Andrea Tokai (*Maria Antonovna*, fiica lui), Ioan Strugari (*Hlopov*, inspectorul școlar), Benone Viziteu (*Liapkin-Tiapkin*, judecătorul), Doru Iosif (*Zemlianka*, administratorul), Alecu Reus (*Șpekin*, dirigintele poștei), Cristian Szekeres (*Dobcinski*), Valentin Ivanciuc (*Bobcinski*), Cătălin Ursu (*Hlestakov*), Romeo Ioan (*Osip*), Mirela Puia (*Avdotia*), Adrian Jivan (*Uhovertov/Târgoveț*), Colin Buzoianu (*Ospătarul*), Luminița Tulgara (*Prostituata/Târgoveță*). Premiera: 25 ianuarie 2010.